

**Ošetrovatelská péče u
nemocného se zánětlivým
onemocněním ledvin**

Proč na ledvinový zánět nezapomenout

Co je tubulointersticiální nefritida?

Zánět pánvičky a intersticia — stav, který při podcenění může plynule přejít do **chronického selhání ledvin**. Včasná diagnostika a léčba jsou zásadní.

Jak se infekce dostane do ledvin?

Ascendentně

Nejčastější cesta — z močových cest zdola nahoru

Hematogenně

Krevní cestou při bakteriémii

Lymfogeně

Lymfatickými cévami z okolních struktur

ney

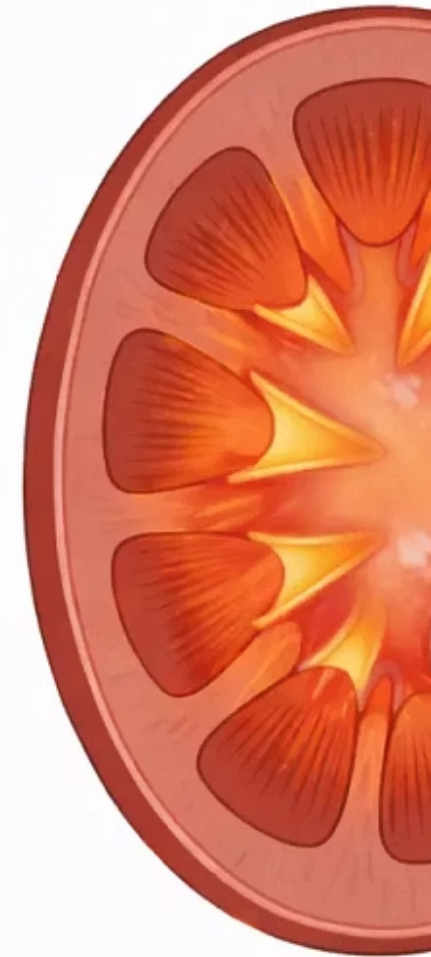
Cortex

Medulla /
Renal Pyramids

Renal Pelvis

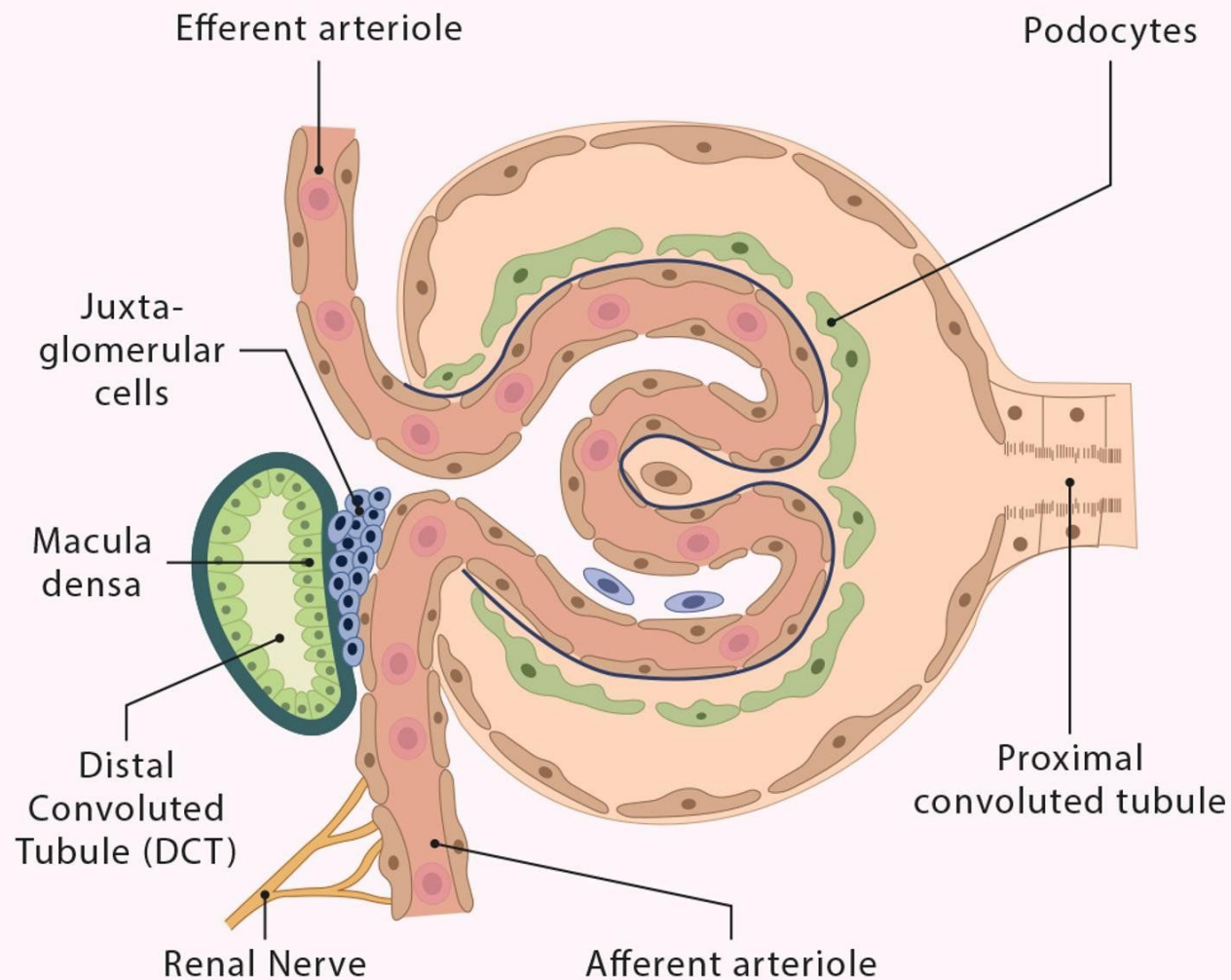
○ — Ureter

Pyelo
(Kidne

Anatomie jako příběh: kde se zánět „chytí“

Juxtaglomerular Apparatus and Glomerulus

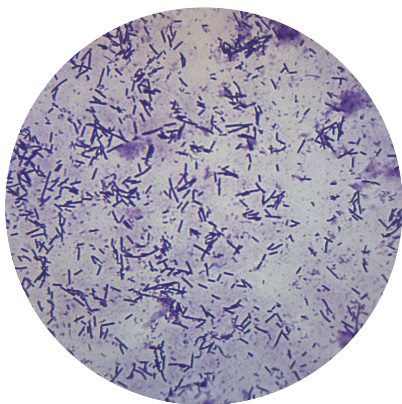
Glomerulus — velký filtr

Denně přefiltruje až **180 litrů primární moči**. Tubuly vracejí zpět vodu a ionty, udržují homeostázu vnitřního prostředí.

Co se stane při zánětu?

Poškození tubulů a intersticia **narušuje schopnost ledvin** udržet rovnováhu iontů, tekutin a odpadních látek — postupně se rozvíjí renální insuficience.

Etiologie: původci a rizikové faktory

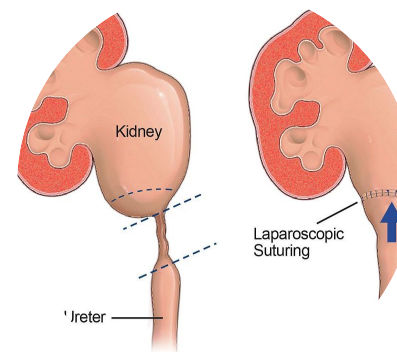

E. coli (80 %)

Nejčastější původce — gramnegativní tyčka z střevní flóry, která kolonizuje perineum a uretru

Ostatní bakterie

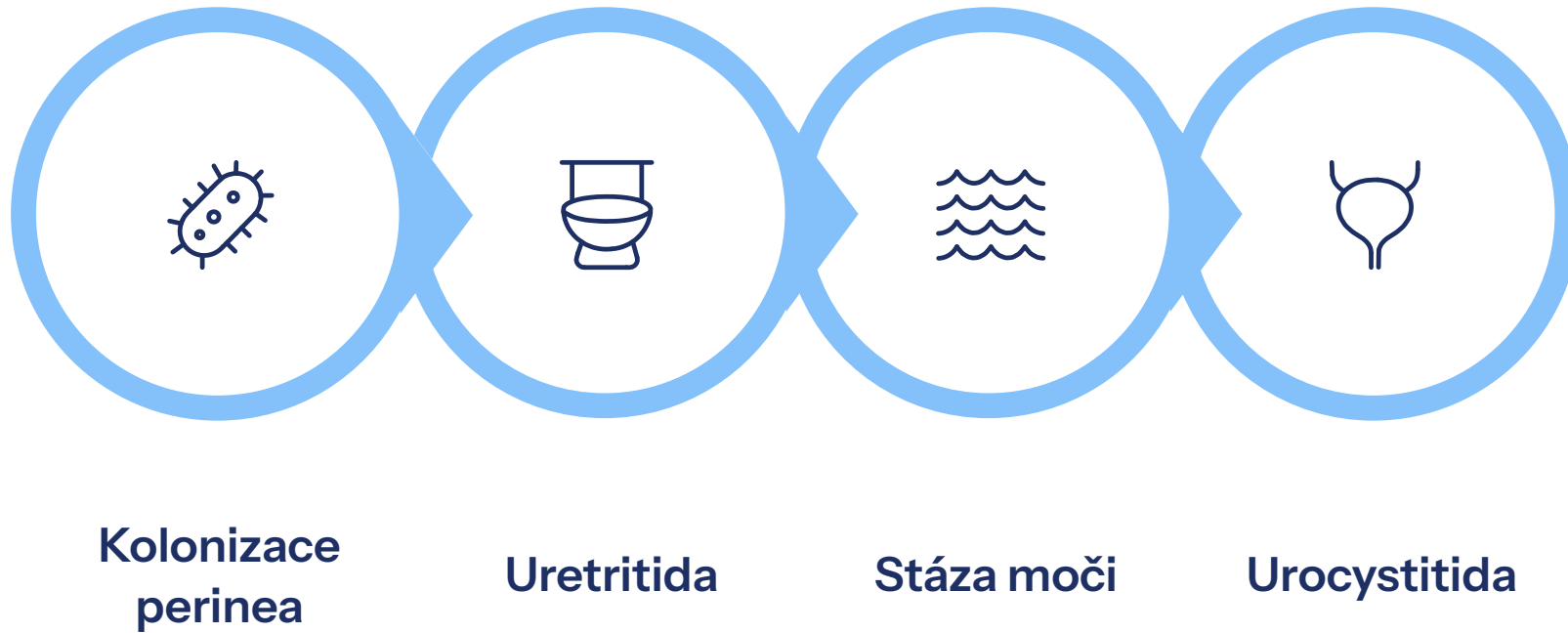
Stafylokoky, streptokoky, Pseudomonas, Klebsiella — méně časté, ale závažnější průběh

Komplikující faktory

VUR, konkrement, hypertrofie prostaty — překážky způsobující stázu moči a usnadňující infekci

Cesta infekce: ascendentní nástup

Močové cesty jsou za normálních okolností sterilní. Při stáze moči (reziduální moč) se rychle množení bakterií prohlubuje — výsledkem je cystitis a hrozba vzestupné infekce.

Z pyelitis do pyelonefritidy: překročená hranice

Mechanismus šíření

Z močového měchýře se infekce šíří ureterem díky

vezikoureterálnímu refluxu

(nedomykavost ústí ureteru).

Bakterie pronikají do renální pánvičky a parenchymu.

Klinický obraz — klíčové příznaky

- Náhlý začátek, třesavka, vysoká horečka
- Bolest v bedrech a zádech (bederní krajina)
- Dysurie, polakisurie
- Bakteriurie a pyurie v moči

Ošetrovatelský proces: první linie — akutní fáze

Monitorace vitálních funkcí

Pravidelné měření teploty, TK, pulzu, vědomí — sleduj příznaky rozvíjející se **urosepsy** a včas informuj lékaře

Příjem a výdej tekutin (I/O)

Pečlivá bilance tekutin každé hodiny — hydratace podporuje proplach cest, ale musí respektovat stav pacienta

Sledování moči

Pyurie, bakteriurie, zákal, zápach — moč je přímým „oknem“ na průběh zánětu. Urgentně hlásit změny

Rozpoznání rizika komplikací

Včasná identifikace hrozby pyonefrózy, perinefritického abscesu nebo přechodu do sepsy

Závažné komplikace zánětu ledvin

Pyonefróza

Hnisavá náplň vývodného systému ledviny — vyžaduje urgentní drenáž a intenzivní antibiotickou terapii

Perinefritický absces

Hnisavé ložisko v tukovém pouzdru ledviny — klinicky záludné, nemusí být zprvu patrné

Urosepse

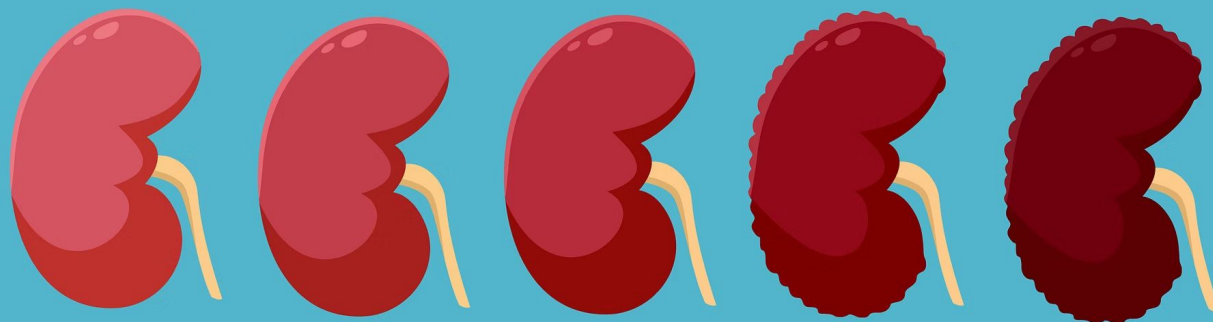
Systémová reakce na infekci — **život ohrožující stav**, vyžaduje okamžitou eskalaci péče

Diabetici: papilární nekróza

Hnisavá nekróza papil u diabetiků výrazně urychluje zhoršení renální funkce

Chronická pyelonefritida: pomalá ztráta

Stage 1

Normal
function

Stage 2

Mild loss
of function

Stage 3

Moderate loss
of function

Stage 4

Severe loss
of function

Stage 5

Kidney
Failure

Proč je chronická forma zákeřná?

Příznaky jsou dlouho **nenápadné nebo chybí**. Renální funkce se snižuje postupně — pokles se může projevit až v terminálním stadiu CHRI.

Hlavní formy

- **Obstrukční:** kameny, zvětšená prostata
- **Refluxní:** vezikoureterální reflux s opakovanými atakami

⚠ Chronická pyelonefritida je jednou z hlavních příčin chronického renálního selhání!

Akutní pyelonefritida — červené vlajky

Co to je?

Náhle vzniklá bakteriální infekce ledviny postihující renální pánvičku, tubuly a intersticiu — nejčastěji po ascendentním šíření z močových cest.

Definice pro sestru

Akutní stav vyžadující rychlou intervenci a přísné sledování rozvoje komplikací.

 „Červené vlajky“ — okamžitě hlásit!

**Třesavka +
vysoká horečka**

**Bolest v bedrech,
citlivost
renálního úhlu**

**Leukocytóza +
pyurie/bakteriurie**

**Změna vědomí
nebo hypotenze**

Co sleduje sestra v akutní fázi — prakticky

Vitalita a příznaky sepsy

Teplota v pravidelných intervalech, třesavka, TK, změny vědomí. Jakékoli zhoršení = okamžitá eskalace.

Příjem a výdej (I/O)

Bilance tekutin každou hodinu. Podpora průtoku močových cest hydratací, ale s ohledem na kardiorenální stav.

Sledování moči

Pyurie, bakteriurie, příznaky dysurie a polakisurie potvrzují vstupní bránu infekce a průběh zánětu.

Antibakteriální léčba

Léčba zpravidla 2 týdny. U těžkých stavů a v těhotenství hospitalizace a parenterální terapie. Sestra koordinuje podávání a sleduje snášenlivost.

Péče o bolest a prevence zhoršení

Ošetrovatelské priority při bolesti

- Sleduj lokalizaci, intenzitu, propagaci bolesti a přítomnost nauzey/zvracení
- Zajisti klid na lůžku a pohodlnou polohu
- Kontroluj účinek analgetik a antiemetik dle ordinace

Režimová opatření a edukace

- Hydratace přiměřená stavu → přirozené proplachování cest
- Pravidelné a úplné vyprázdnění močového měchýře
- Edukace pacienta: rozpoznat návrat příznaků — horečka, bolest zad, dysurie
- Neopodcenit opakující se obtíže — vždy konzultovat lékaře

Přechod do chronické pyelonefritidy: jak tomu zabránit

Dokončit léčbu

Dodržet antibiotický kurz **v plné délce** — přerušení léčby je nejčastější příčinou recidivy a vzniku rezistence

Kontrolní kultivace moči

Moč na kultivaci cca **2 týdny po doléčení** — potvrzení eradikace infekce a záchyt případné recidivy

Odstranit příčinu

Zhodnotit roli **obstrukce nebo VUR** — bez řešení příčiny se infekce pravidelně vrací a jizví parenchym

Role sestry v prevenci

Edukace o pitném režimu, hygieně, pravidelném vyprazdňování. Systematické hlášení teplot, bolestí a změn močení — z „nenápadných“ recidiv vzniká chronické poškození

📄 Prevence chronické pyelonefritidy začíná důslednou léčbou prvního záchvatu a trvalou edukací pacienta.